

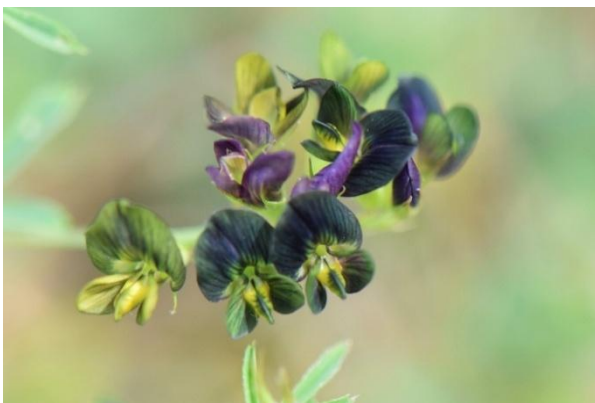
KNNV Plantenexcursie Kennemermeer vrijdag 1 augustus 2025

Er waren 10 deelnemers aan de excursie, dit keer allemaal doorzetters die zich weinig (wel in kleding!) hadden aangetrokken van de opnieuw regenachtige weersverwachting.

Foto Annet Kraan

Na een inleiding van Finette over het gebied, met thee of koffie in Driftwood, gaan we op weg naar het Kennemermeer. De route gaat via het duin met planten zoals duinaveruit (*Artemisia maritima*) en knopherik (*Raphanus raphanistrum*) over de parkeerplaats, met planten van het zeedorpenlandschap zoals nachtsilene (*Silene noctiflora*) en een

Medicago x varia -bonte luzerne, foto Carla Kusters

discussieplant: Bonte luzerne (*Medicago x varia*) waarvan de bloemen in de knop eerst paarsachtig, dan groenachtig worden, overgaand naar geel, waardoor je aan één plant verschillend gekleurde bloemen ziet. Bonte luzerne is een kruising van Sikkelklaver (*Medicago falcata*, bloemen geel) met Luzerne (*Medicago sativa*, bloemen (blauw)paars)).

Halverwege de parkeerplaats gaan we een 1e hek door, dit stuk is helaas nog toegankelijk voor honden, zij het aangeliind, en komen terecht in een uitbundig bloeiende duinvallei met heel veel paarse ogentroost (*Odontites verna*), stijve ogentroost (*Euphrasia stricta*), de 1^e bloeiende parnassia's (*Parnassia palustris*), grote gele clusters van heelblaadjes (*Pulicaria dysenterica*) en paars groot kattenkruid (*Lythrum salicaria*). Daartussen de 'kleintjes' zoals geelhartje (*Linum catharticum*) en dwergzegge (*Carex oederi*). Het wandelpad bestaat uit een tredvegetatie van armbloemige waterbies (*Eleocharis quinqueflora*).

In een recente column in Trouw schrijft Koos Dijksterhuis: *Parnassia, in de duinvalleien en op groene stranden een talrijke kostganger, vind ik misschien wel de mooiste bloem van het universum*. Het is zeker een hele fotogenieke bloem!

foto's achtereenvolgens van Beate, Wendy en Beate

Een tweede hek door, hier is het echt verboden voor honden. We volgen het wat hoger gelegen pad met een wat drogere begroeiing. Hier liggen een aantal maaiselhopen die helaas niet afgevoerd konden worden vanwege de natte winters van de afgelopen jaren. Deels is het terrein, met name het hogere deel tegen de duinrand (weer) aan het verruigen. Overal langs het pad stond aardbeiklaver (*Trifolium fragiferum*) in bloei en met opgeblazen vruchthoofdjes waaraan het haar (?) naam dankt. We zagen nog twee honingorchissen, ooit stonden er 100'en exemplaren. Orchideeënbloei kan echter van jaar tot jaar erg fluctueren, dus we geven de moed nog niet helemaal op. Veel moeraswespenorchis, de meeste al uitgebloeid, maar dat lijkt toch ook minder dan voorheen. Op het duintje waar we ons brood opaten, behalve veel dauwbramen (au!) ook oorsilene.

In het meest zuidelijk deel richting de oever van het Kennemermeer nog steeds een grijze waas van knopbies (*Schoenus nigricans*). In het meest natte zuidelijke deel, vorig jaar deze tijd nog onder water staand, zagen we nog drie groenknolorchissen (*Liparis loeselii*). Teer guichelheil (*Anagallis tenella*) bloeide plaatselijk volop, de bloemetjes waren jammer genoeg grotendeels gesloten vanwege het vochtige weer. Ook zilt torkruid (*Oenanthe lachenalli*) en rond wintergroen (*Pyrola rotundifolia*) stonden prachtig in bloei. Bonte paardenstaart (*Equisetum variegatum*) was massaal in bloei, de groeiplaats lijkt zich nog steeds uit te breiden .

Bonte paardestaart, foto Wendy; Bloeiaar Bonte paardestaart, foto Carla Kusters

Soortenlijst (daglijst) zoals genoteerd door Pieta Rodenburg, waarvoor dank! en gepubliceerd op Waarneming.nl. De lijst is dus persoonlijk en waarschijnlijk niet volledig. Misschien heb je niet alle soorten op deze lijst gezien of misschien heb je andere soorten gezien die er niet op staan, lijst is door mij (Wendy) al een beetje aangevuld. Volgende keer misschien ergens een opname maken?

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Familie
Aardbeiklaver	<i>Trifolium fragiferum</i>	Fabaceae
Armbloemige waterbies	<i>Eleocharis quinqueflora</i>	Cyperaceae
Bevertjes	<i>Briza media</i>	Poaceae
Bonte paardestraat	<i>Equisetum variegatum</i>	Equisetaceae
Duindravik	<i>Bromus hordeaceus</i> subsp. <i>thominei</i>	Poaceae
Dwergzegge	<i>Carex oederi</i>	Cyperaceae
Geel walstro	<i>Galium verum</i>	Rubiaceae
Geelhartje	<i>Linum catharticum</i>	Linaceae
Gewone vleugeltjesbloem	<i>Polygala vulgaris</i>	Polygalaceae
Gewone waterbies	<i>Eleocharis palustris</i>	Cyperaceae
Glad walstro	<i>Galium mollugo</i>	Rubiaceae
Groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>	Orchideaceae
Grote ratelaar	<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Orobanchaceae
Heelblaadjes	<i>Pulicaria dysenterica</i>	Asteraceae
Heen	<i>Bolboschoenus maritimus</i>	Cyperaceae
Hertshoornweegbree	<i>Plantago coronopus</i>	Plantaginaceae

Honingorchis	Herminium monorchis	Orchideaceae
Hopklaver	Medicago lupulina	Fabaceae
Kegelsilene	Silene conica	Caryophyllaceae
Kruipend stalkruid	Ononis repens subsp. procurrens	Fabaceae
Knopbies	Schoenus nigricans	Cyperaceae
Knopherik	Raphanus raphanistrum	Brassicaceae
Liggende klaver	Trifolium campestre	Fabaceae
Moerasbasterdwederik	Epilobium palustre	Onagraceae
Moerasvaren	Thelypteris palustris	Thelypteridaceae
Moeraswespenorchis	Epipactis palustris	Orchideaceae
Moeraskartelblad	Pedicularis palustris	Orobanchaceae
Moeraswalstro	Galium palustre	Rubiaceae
Nachtsilene	Silene nutans	Caryophyllaceae
Parnassia	Parnassia palustris	Celastraceae
Postelein	Portulaca oleracea	Portulacaceae
Rode ganzenvoet	Oxybasis rubra	Amaranthaceae
Rode ogentroost	Odontites vernus	Orobanchaceae
Rond wintergroen	Pyrola rotundifolia	Ericaceae
Ruw walstro	Galium uliginosum	Rubiaceae
Schaafstro	Equisetum hyemale	Equisetaceae
Schermhavikskruid	Hieracium umbellatum	Asteraceae
Sikkelklaver	Medicago falcata	Fabaceae
Sierlijke vetmuur	Sagina nodosa	Caryophyllaceae
Slanke gentiaan	Gentianella amarella	Gentianaceae
Stijve ogentroost	Euphrasia stricta s.l.	Orobanchaceae
Stippelzegge	Carex punctata	Cyperaceae
Teer guichelheil	Anagallis tenella	Primulaceae
Valse voszegge	Carex otrubae	Cyperaceae
Waterpunge	Samolus valerandi	Primulaceae
Witte honingklaver	Melilotus albus	Fabaceae
Zandambrosia	Ambrosia psilostachya	Asteraceae
Zeegroene zegge	Carex flacca	Cyperaceae
Zeevenkel	Crithmum maritimum	Apiaceae
Zeewinde	Convolvulus soldanella	Convolvulaceae
Zeewolfsmelk	Euphorbia paralias	Euphorbiaceae
Zilt torkruid	Oenanthe lachenalii	Apiaceae
Zilte zegge	Carex distans	Cyperaceae
Zomerbitterling	Blackstonia perfoliata	Gentianaceae
Watermuntbloesemmijt	Aceria megacera	Eriophyidae (Galmijten)

Pluimvoetbij op Heelblaadjes, foto Annet Kraan

Collage Carla Kusters

NB

Op zoek naar een antwoord op de vraag van Gerard: wie beheert het Kennemermeergebied? Hierbij een link naar een uitgave van de werkgroep Kennemerstrand van de KNNV Haarlem. Het beheer is een gezamenlijke inspanning van Natuurmonumenten, PWN en Stichting Vrienden van het Kennemerstrand.

https://knnv.nl/wp-content/uploads/sites/45/2021/01/Een-duinvallei-vol-verrassingen_Werkplan-Natuurbeheer-Kennemerstrand.pdf

Voor wie nog wel eens vaker naar het Kennemermeer gebied wil, is er maandelijks, elke 3^e maandag van de maand, een excursie in het gebied.

<https://haarlem.knnv.nl/agenda/natuurstudie-bij-het-kennemermeer-met-alie-van-nijendaal-e-a-2/>

En om alsnog te reageren op een opmerking van Gerard: ik weet niet of de beheerders geld vragen als je een excursie geeft langs het Kennemermeer. Misschien geldt dat alleen voor commerciële excursies in gebieden van Natuurmonumenten of SBB, zoals fotografie excursies, die al snel 100 euro pp per dag vragen?

Nog wat persoonlijke mijmeringen

Ik (Finette) vind de benaming Kennemermeer niet juist: een meer ontstaat op natuurlijke wijze, hier is het meertje gegraven en dat zou daarom plas moeten heten. Daarom blijf ik het gebied koppig Kennemerstrand noemen. Het was een kilometers breed strand, doordat er ten zuiden van de verlengde zuidpier zand werd afgezet; hier is de duinvallei door het opwerpen van een kunstmatige duinenrij ontstaan en is het meertje uitgegraven.

Mijn (Wendy) persoonlijke highlight van de dag: massaal bloeiende en in vrucht staande aardbeiklaver (*Trifolium fragiferum*)!

Finette van der Heide

Wendy Bach Kolling